

Venind în contact cu vorbitori de limbă română, locuitorii de la Socolinți au avut prilejul să cunoască și ocluziva [g], pe care au preluat-o o dată cu împrumuturile lexicale: [g]r'i pǎ — « gripă », [g]avanós'ik'i³⁷ dl'a cv'e'tóu — « gavanoase pentru flori ».

În finală absolută fonemul [ɣ] se realizează la Socolinți prin spiranta palatală [x], de ex.: vrǎ[x] — « necuratul », sn'e[x] — « zăpadă » ș.a.m.d., spre deosebire de limba rusă literară, în care [g] final se realizează prin [k].

Pronunțarea fonemului [g] ca [ɣ] cu varianta pozițională [x] este una din trăsăturile caracteristice fundamentale ale graiurilor velicoruse de sud³⁸. În dezinența de genitiv-acuzativ a declinării pronominale, [g] se rostește însă ca [v], de unde se poate deduce fie că graiul întemeietorilor satului suferise anumite influențe din partea limbii literare încă înainte de plecarea din Rusia³⁹, fie că înainte de emigrare noii veniți făceau parte dintr-o arie care în această dezinență cunoaște [v].

2. În locul fonemului [v] cu varianta propozițională [f] din limba rusă literară în rostirea de la Socolinți constatăm următoarea situație:

a) Fricativa labio-dentală sonoră [v] se aude: 1) la început de silabă înainte de o vocală, de exemplu: vadǎ — « apă »; ja davǎl — « eu dădeam » ș.a.m.d.; 2) în interiorul unei silabe, înainte de o vocală, de exemplu: cv'e'tǔ — « flori ».

b) Fricativa bilabială sonoră [u] ⁴⁰ se aude la sfârșit de silabă, de exemplu: právdǎ — « adevăr », dróu — « lemne » (genitiv plural).

c) Vocala [u] se aude la început de cuvânt înainte de consoană, de exemplu: udavǎ — « văduvă » (3 silabe: u-da-vǎ).

Întrucît prepozițiile formează în limba rusă un tot fonetic cu cuvîntul imediat următor, prepoziția *v* din limba literară (« în », « la ») ar urma să se rostească astfel: ca [v], cînd cuvîntul următor începe cu o vocală, potrivit celor cuprinse la punctul « a » de mai sus; ca [u] — cînd cuvîntul următor începe cu o consoană, potrivit generalizării de la punctul « c ». Într-adevăr, în acest ultim caz la Socolinți notăm: u pól'e'i — « la cîmp », u ýóral — « la oraș » ș.a. Cît privește însă pronunțarea prepoziției « *v* » în fața unui cuvînt care începe cu o vocală, toate exemplele de care dispunem diferă de situația așteptată, descrisă la punctul « a »: în loc de [v] în această poziție se rostește [u]: u áxtov — « în acte » (iar nu: v áxtov). Aici este momentul să adăugăm că [u] în loc de [v] se constată în rostirea de la Socolinți și în câteva cuvinte în care nu ne-am fi așteptat. Le redăm aici pe toate: karóuǎ — « vacă »; buklúk da ýól'stǎ — « bucluc și nimic altceva »; ýórl — « urlă »; u stauú — « în eleșteu ». Rostirea sunetului [u] în loc de [v] am notat-o și într-un cuvînt românesc, în timp ce unul dintre informatori, vorbind rusește, a citat cuvintele unui român: am ayúl uⁿ án ráu.

³⁷ Cuvîntul *gavanós*, curent în graiul moldovenilor din această regiune < tc. *kavanos*. Vezi *Dicționarul limbii române* al Academiei Romîne, vol. II, p. 239.

³⁸ R. I. Avanesov, *op. cit.*, pp. 136—138, 224 sau P. S. Kuznețov, *op. cit.*, p. 57.

³⁹ *Ibidem* p. 138.

⁴⁰ Cum pentru urechea liberă este greu de sesizat cu precizie cînd se rostește [u] și cînd [w], vom reda exemplele din graiul de la Socolinți numai prin [u]. Uneori renunță la eventualele concluzii care s-ar putea desprinde din studierea deosebirilor dintre [u] și [w] și unii dialectologi ruși și sovietici, de ex., F. P. Filin în articolul *Говоры деревни Селино Дубенского района Тульской области*, publicat în МИРД, p. 298. Cf. și R. I. Avanesov, *op. cit.*, p. 146 sau P. S. Kuznețov, *op. cit.*, p. 63.